

วัฒนธรรมชุมชนในฐานะที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว
ศึกษากรณีแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท
ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

สุชาดา รัตนภูมิพงษ์

อภิเษน์เนณาการ
จาก
.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2546

อพ
๙๗๕๙๖
๒๕๔๖
๓.๒

ISBN 974-04-3118-6
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วัฒนธรรมชุมชนในฐานะที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท ตำบล
ธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา (THE USE OF BAN PRASAT ARCHAEOLOGICAL
SITE AS TOURISM RESOURCES)

สุชาดา รัตนภูมิพงษ์ 4336898 SHEV/M

ศก.ม.(สิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ธวัชชัย บุญโชติ, Ph.D. ปุสดี มอนซอน, M.O.H.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมปัจจุบันของชุมชนบ้าน
ปราสาท 2) ศึกษาการใช้วัฒนธรรมชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) ประเมินความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ในการเข้ามาท่องเที่ยวที่บ้านปราสาท วิธีวิจัยที่ใช้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) เชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์
แนวลึกและการสังเกต กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่งผู้อาศัยอยู่ในชุมชนประกอบด้วยผู้นำชุม
ชน ชาวบ้าน สมาชิกกลุ่มอาชีพเสริม สมาชิกชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และที่พักทาง วัฒนธรรม และครูโรง
เรียนบ้านธารปราสาท กลุ่มที่สองเจ้าหน้าที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ศิลปากรที่ 12 และกลุ่มที่สามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้า
พัก 11 ราย ส่วนวิธีวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) เชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาว
ไทยที่ไม่เข้าพัก 80 รายและชาวต่างชาติที่ไม่เข้าพัก 80 ราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์
ข้อมูลพิจารณาจากค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ชาวบ้านปราสาทมีวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งปรากฏตามหลักฐานทางโบราณคดีเป็น
ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักที่ทำให้บ้านปราสาทมีฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยว และทำหน้าที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนัก
ท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวที่บ้านปราสาท รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์สะท้อนให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ
วัฒนธรรมของชาวบ้านปราสาทในอดีต และมีวัฒนธรรมปัจจุบัน 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ความเชื่อ การอยู่
ร่วมสัมพันธ์กัน เป็นวัฒนธรรมรองทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน และทำหน้าที่หล่อ
เลี้ยง อนุรักษ์ให้วัฒนธรรมดั้งเดิมยังทรงคุณค่าสืบมา ส่วนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งที่เข้า
พักและไม่ได้เข้าพักทั้งหมดเห็นว่าบ้านปราสาทมีเหตุผลคั่นทาง โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานเป็นสิ่งดึงดูดใจที่
สำคัญที่สุด การพัฒนาการท่องเที่ยวที่บ้านปราสาทต้องอาศัยพื้นฐานวัฒนธรรมเป็นหลักดังนั้นชาวบ้านควร
ให้ความสำคัญกับอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน โดยเน้นให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วน
ร่วมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ : วัฒนธรรมชุมชน / ทรัพยากรการท่องเที่ยว / สิ่งดึงดูดใจทาง โบราณคดี

153 หน้า ISBN 974-04-3118-6

THE USE OF BAN PRASAT ARCHAEOLOGICAL SITE AS TOURISM RESOURCES.

SUCHADA RATTANAPUMEPHONG 4336898 SHEV/M

M.A. (ENVIRONMENT)

THESIS ADVISOR : TAWACHAI BOONCHOT, PH.D. PUSSATEE MONSON, M.O.H.

ABSTRACT

The objectives of this study were : 1) to study the old and present culture of Ban Prasat community, 2) to study the utilization of community culture in tourism promotion, and 3. to assess tourists' opinions. The research methodology was twofold: qualitative and quantitative. The qualitative research was conducted by in-depth interview and observation of 3 groups of informants: 1) Ban Prasat residents including community leaders, villagers, members of secondary job groups, and members of ecotourism and home stay groups, teachers from Ban Than Prasat school, 2) civil servants including an official from the Tourism Authority of Thailand (TAT) Northeastern Regional Office 1, an official from the Fine Arts Department Regional Office 12, and 3) 11 Thai tourists staying overnight in the home stay program. Collected qualitative data were analysed by content analysis method. The quantitative research was conducted by questionnaires given to 80 Thai day-time tourists and 80 foreign day-time tourists. The data was analyzed using mean, standard deviation, minimum and maximum.

The results indicated that Ban Prasat villagers used archaeological resources as tourist attractions reflecting the old culture of Ban Prasat. The present culture has three facets: production, beliefs, and society. It also serves as a secondary culture to support and promote community tourism activities and to nurture and preserve the old culture. All Thai and foreign tourists, either overnight or not, agreed that the archaeological excavations and museum were the most attractive aspects. The tourism development of Ban Prasat should maintain its culture-based characteristic and the villagers should emphasize culture preservation and equal participation of community members.

**KEY WORDS : LOCAL CULTURES / TOURISM RESOURCES /
ARCHAEOLOGICAL TOURIST ATTRACTIONS**

153 P. ISBN 974-04-3118-6